

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a are tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se primescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triliuniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodieniele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inserțiunile se primescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrate.

BUTEA DOGITA.

La butea dogita me uitu in tacere,
Si gutulu meu arde de sete uscatu,
Cà-ci, fiindu in lipsa si neavere,
Nu l'am mai udatu.
Eu asta-dí la lume a spune voiescu,
Pentru ce de sete cumplitu patimescu.

Candu eram eu pòpa in band'a-i vestita.,
Ca capraru de cèta castigandu multi bani,
Cumparai o bute bine cercuita,
Cu vinu de trei ani,
Cà-ci atunci lesne ólele goliám,
Si amaratiunea setei n'o sciam.

Butea mea frumòsa, plina, dodolana,
O pusei pe dóue bårne de stejaru:
I netedii cepula si i trantii o vrana
De unu degetaru.
Dér' . . . statornicia este pe pamentu?
Troscu! unu cereu si banii mei se ducu in ventu!

Intr'un'a d'in dile poftisem la mèsá
Càti-va bunu prieteni, toti betivi de soiu;
Me sentiam ferice avendu carne grasa
Fripta 'n usturoiu;
Cà-ci de dile negre grija nu portam,
Vr'o nenorocire neci macar visam.

Éta cà o sluga vine si-mi sioptesce:
„Butea ta, stapane, ce-atàtu o iubesce,
S'a spartu; vinulu curge si se respandesce,
Si tu neci gandesci!“
Eu in capu-i ól'a atunci aruncai
Si d'entre prieteni, turbatu me sculai.

Spre pivniti'a casei sarri cu grabire
Si deschidendu usi'a, ca ventulu sburam
Pe treptele scàrii, fore siovaire,
De si beatu eram.
Si-o negura ochii-mi paienjená,
Si unu nodu càtu pumnulu in gutu mi statea.

Ér' candu drag'a bute diari de departe,
Slabi totu curagiulu si poterea mea.
Tare mi fuse frica d'o grabnica mórte,
D'unu puiu de bóla grea. . . .
O, vai, o turbare! O chinu nedescrisu!
Vediu aievea óre, séu e vre unu visu?

Vediui — o perire! — optu cercuri pleatite!!
Si de p'o talpóia butea data josu;
Ér' pr'ntre trei dóge, de totu deslipite,
Curgendu vinulu grosu!
Iute ca unu fulgeru la ea am saritu:
C'o crunta lovire fundulu i-am sdrobite!

A-poi, a ei dóga calcandu cu turbare,
Priviam cum stá vinulu pe pamentu latitu,
Si cum, chiaru pr'in spum'a-i, cerea sarutare:
Vrea a fi sorbitu!
Atunci eu cu bur'a pe josu m'ama langitu
Si amu beutu bine, pana m'amu turtitu.

Totu inca tienu minte limpedea sa facie
Si duhulu seu tare cum mi dá pe nasu.
D'atunci spartulu butii mi-a taiatu de grétia;
Setosu am remasu.
D'atunci pentru mine dí senina nu-e:
Géb'a plangu la cepulu aternatu in cuiu!

Slug'a luà tôte dógele in spate
 Si, dupa ce scar'a in cetu o sui,
 Merse si in curte, de casa departe,
 Elu le asvirli.

Ah! Cu aste dóge si eu am picatu
 Si mi-a remasu nasulu rosu si umflatu!

Neci minutu, neci óra, nu mai am d'atuncea
 Neci voia de betia, ci numai de chinu.
 Nu mai am neci ól'a, ca s'o sarutu dulce
 Si sa béu d'in plinu.

La butea dogita me uitu desperatu
 Si rinz'a mi arde, gutulu mi-e uscatu!

Zapistulu

(junctiunii căilor ferate ostr.-ung. cu ale Romaniei in 1874.)

— *Asie precumu i-ar placé lui Pist'a.* —

Gubernulu M. S. Regele Apostolicu alu Ungariei, (si eschisivu numai ca a Regelui ungariloru) si Gubernulu jupanului (si numai d'in gratia ungariloru) domnitorutiului Valachiei (fidelu-vasalu alu Ungariei celei mare),

fiindu de o potriua contrinsi a mai face vr'odoue paraliu si a pacali unii pre altii, séu mai bine pre romani, au otaritu sa face unu Zapistu pentru junctiunea (legatur'a) linieloru ferate; si pentru ajungerea acestui scopu c. Ondrasiu a numitu:

D'in partea M. S. Regele A. si numai Rege alu ungariloru, pre Baronulu Calicu s. c. l. s. c. l. ér'

D'in partea domnitorutiului fidelu-vasalu, pre Bou-erescu s. c. l. s. c. l. . . .

Cari dupa ce facura multa svéra si mai multe voiage pr'in Evrop'a, si papara câte-va miisóre, s'au intielesu a supr'a urmatórilor articuli:

Art. 1. Tóte liniile ce au sa se faca de acum inainte in, si spre, Valachi'a se voru construi numai si numai pr'in, si d'in, pung'a romaniloru.

Art. 2. Dupu ce tóte liniile voru fi gata, gubernulu ungurescu va avé libera voia a pune si a depune oficialii dupa placulu seu, unde va voi, si afla de mai consultu.

Art. 3. Valachii voru fi indatoriti a dá ei plata oficialiloru, si nca catu de buna, atatu la cei d'in Valachi'a, catu si celoru d'in Ungari'a.

Art. 4. Tóte liniile in patru luni au sa fia gata, ca-ci la d'in contra gubernulu ungurescu va avé dreptu, séu a tramite jicutia in Valachi'a, séu a alungá vaivotlulu si a face pre valachi éra iobagi, cum au fostu mai nainte.

Art. 5. Gubernulu ungurescu va avé dreptulu a alege in linii, ca tiganulu in pere moi, si a demandá ori a concede: pe unde si pana unde sa se póta face cãf ferate.

Art. 6. Spesele si totu deficitulu are sa-lu suportu numai si numai Valachi'a; ér' venitululu totu are sa fia dlu Ungariei.

Art. 7. Statiunile tóte voru avé nume unguresci, asemenea si politia va fi numai unguresca.

Art. 8. Colomotivele si vargónele voru fi colorate cu tricolorulu ungurescu.

Art. 9. Secuui, ungurii ungureni, jidovii si cãti trasí inpinsi si lipiti de fóme, toti voru avé intrare libera in Valachi'a; ér' valachii d'in Valachi'a numai

asié voru fi lasati pe pamentu ungurescu, déca voru avé multe punge pline cu galbeni, si voru plati bine.

Art. 10. In oficie nu potu fi priimiti numai si numai unguri, — fia cum voru fi. —

Art. 11. Ungurii voru fi scutiti a plati pentru caletoria, marfa si vama, precum si de a areta pasaportele toru.

Art. 12. Post'a va fi unguresca.

Art. 13. Gubernulu ungurescu in tóta lun'a va avé dreptulu de a controlá cassele.

Art. 14. Gubernulu Valachiei (déca se póte numi guvernulu) are sa taca si indemne camer'a, ca sa votodie totu ce voiesce c. Ondrasiu.

Art. 15. Agentii ostr.-unguresci voru avé putere de pasia.

Art. 16. Pasaportele nu potu fi decatu numai si numai unguresci.

Art. 17. Postarii, firesce, inca voru fi toti unguri si voru avé dreptulu, a sparge a ceti si a referá despre cuprinsulu epistóleloru, cari dor' s'ar presu-pune, ca ar fi de la agitatorii daco-romani.

Art. 18. Plansorile au sa se adrese die numai cãtra gubernulu ungurescu.

Art. 19. Limb'a oficiosa, de sine se 'ntielegé, pe tóte liniile are sa fia eschisivu numai limb'a unguresca. —

Art. 20. Zapistulu acest'a numai gubernulu ungurescu lu-póte stramutá, ér' corpurile legitórie a le Valachiei sunt indatorite a votá si a aprobá acestu Zapistu fore neci o contradicere.

Spre incredintiare acestu Zapistu scriu numai unguresce s'a iscalitu la

Pute-a-veste 19. Maiu 1873.

Calicu m. p.

Bou-erescu m. p.

vidi: **Gur'a Satului.** m. p.

Camer'a Valachiei a votatu si a priimitu acestu *Zapistu fore ca sa cutedie a gremusdá un'a. — ér' diet'a Ungariei — cu tóte ca cuprinde pre multe concesinni in favorea Valachiei si in defavorea Ungariei celei mari, si desi Valachi'a n'are dreptulu de a face Zapistu cu unu statu asié de mare ca Ungari'a, carei'a de multu i este supusa, — va votá dóra acestu Zapistu in tóta estensiunea si nu va face póte decatu ceva modificári bagatele in stilistica.

Gur'a Satului.

C o r e s p u n d i n t i e .

Blastu, odinióra Rom'a mica. 12 Jun. 1874

Pre cinstite bade Gur'a Satului!

Vediendu, ca Dieu nu e siaga, si ca inca a sa-o patiescu si eu ca cei de la Asoci. aradava; ma satulu deja si eu de atate provocari si imboldiri atatu d'in partea cinstiei tale, catu si a altoru „mai multi“. . . . — der' mai alesu, ca si curechiulu sa ramana si si capr'a sa fia satula, — d'in indurarea mai mariloru mei, me resolvii si eu a dá unu respunsu, o oglinda, despre starea fundatiunei siolutiane, ca sa vi astupu gurile, celu pucinu pe unu tempu ére-care, si astu-felu speru, ca mi-a si succede — a imbetá lumea cu apa rece.

Éta déra respunsulu meu, respective respunsulu ce mi s'a ordonatu a vi dá:

Starea fundatiunei siulutiane, — precum mai a toturor fundatiuniloru năstre — s'ar pote s'ci fôrte bine, d'eca ar fi cine s'ă-si mai bata capulu s'i cu nebunii de asemenea natura. Ōmenii, precum sciti, acuma su-ocupati cu alte lucruri, a-poi e s'i o caldura fôrte mare, s'i pr'in urmare nu pr'e poti face socoteli — precum ti-ar plac'e s. c. l.

Pentru acea d'era ve rogu, resp. ve rog'amu, s'ă fiti pe pace s'i nu ne mai necas'iti at'at'a cu fundatiunea acea, c'ă d'ora s'i noi suntemu ōmeni. s'i-a-poi ca canonici inca avemu lucruri s'i de a le năstre, s'i-a-poi. deci nu pofititi de la noi imposibilit'ati de acele!

D'ér' ca totus'i s'ă vi liniscim, éta vi se aduce la cumosciint'ia, c'ă amu hotaritu: c'ă c'atu de curundu s'ă vi aret'amu cum st'ă fundatiunea siulutiana, d'eca nu aievea, d'ér' celu puc'ina pe — papiru.

Deci:

Mai ascépt'a murgule, la pasci,
Érba verde o s'ă pasci!

D'in indurarea s'i porun-
c'a mai mariloru mei:

Dr. **I. Brenda,**
jurim. inspectore s'i ayocatulu
canoniciloru.

Câte-va cugt'ari.

Câte o-data sunt admirati cei ce vorbescu, d'ér' mai desu sunt stimati cei ce tacu.

Câte o-data se d'ă numele de amoru unei necesit'ati fôrte reale, de a fi inpreuna, spre a disput'ă.

Celu mai grozavu uritu se fabrica cu instrumentele plac'erii.

Noroculu este reprezentatu orbu, spre a nu vede pe prostii pre cari ii imbogatiesce.

Ranele soldatiloru remasi pe campulu de bataia sunt brasdele, in cari cresc laurii eroiloru, ce traiescu in urm'a loru.

Dupa unii ōmeni variatiunile unui barbatu de statu marescu celebritatea sa, dupa cum statele s'i galeri'a aplauda pe actorulu ce reapare pe scena cu unu costumu nou.

Lumea nu stim'eza pe omulu cumpetatu. Cumpetarea este o virtute care escita numai indiferentia.

Superioritatea este o greutate, ce nu se p'ote suport'ă de femeia.

Talentulu nu pretiusece mandri'a ce ne inspira. D'intre o mie ōmeni cu talente mari, p'ote nu sunt duoi, cari s'ă aiba at'at'a taria de caracteru, spre a se consol'ă de talentele eminate ale altoru ōmeni.

Câte-va definitiuni.

Ce este casatori'a?

— O fortar'etia asediata. Cei ce sunt afore ar voi s'ă fia in intru, éra cei ce sunt in intru, ar voi s'ă fia a fore.

Ce este speranti'a?

— O m'orta ce invia.

Ce este sarutulu?

— Unu limbagiu fore vorbe?

Ce este reflectiunea?

— Unu puscasiu care sosescce totu-d'a-un'a pr'e tardiu.

Ce este mancare?

— O chiertu'ela care aduce profitu.

Ce este m'ortea?

— O espirare de terminu, care nu se anuntia.

ANECDOTE.

Unu jidanu, in caletori'a sa, avea s'ă tréca s'i pr'in o padure grosavu de mare ce ii éra in cale. In medilozulu padurei i ese una lupu in cale. Jidanulu nu avea alta arma la dispusetiune de aperare, dec'atu numai unu frate concaletoriu — batiulu celu port'ă in mana, aperandu-se cu elu multu tempu de fér'a grosava ce voi'ă s'ă-lu manance. — Spre norocirea lui nu departe de elu, st'ă unu siumariu la panda dupa venatu in nescari tufe, care vediendu c'ă jidanulu i-a trecut de siaga de a mai joc'ă pol'e'a lup'esca, s'i c'ă a perdatu present'ia, descarc'ă arm'a a supra lupului, care numai de c'atu cadiu mortu. Jidanulu, vediendu minunea, s'i nesciindu ce va s'ă dica ast'a, stete incremenitu, uitandu-se multu tempu la batiulu seu intorcendu-lu in drépt'a, s'i 'n steng'a, in susu s'i 'n josu, gandindu c'ă d'ora cum-va Savaot a facutu d'in elu arma, fiindu-c'ă l'a chiamatu de at'ate ori intru ajutoriu contr'a lupului; deci sari un'a de bucuria s'i dise:

— O! D'omne; eu portu batiulu acest'a cu mine de 20 de ani, s'i n'am sciutu, pana acum'a, c'ă-a fostu implutu! —

(Unu servitoru neschimbatoru.) — D. B. . . are nevoia de unu servitoru; i se aduce unulu. Dupa tocm'ela B. . . recomanda servitorulu ca, inainte de a esi, s'ă-lu insciintieze, spre a-s'i potea gasi altulu, la care acest'a respunse cu mandria:

— A! D-le, eu nu sum invetiatu a schimb'ă desu stapanii, voiu st'ă la D-ta pana candu ti-vei inchide ochii.

(Indignare.) — D-si'or'a X. . . a ajutat pe c'ati-va teneri a risipi banii castigati de parintii loru s'i a manc'ă zestrea promisa sororiloru loru. Unulu d'in acesti nenorociti, redusu de nenorocire pana as'i perde ori-ce septiementu de demnitate, veni s'ă-i c'era mila.

— D-si'ora! m'ai ruinatu!

— E! Nu esci numai D-ta.

— D'ér' moru de f'ome . . . ia-me celu puc'ina portaru!

— Portaru? striga frumosulu angeru indignatu . . . Esci pr'e indresnetiu! Construitu-mi-ai unu otelu?

Intreb'ari s'i respunsuri.

I. Cine s'i-castiga adi mai usoru pana de t'ote dilele?

R. Unii dni protopopi, cari pentru o recomen-datiune, ce o dau unui teneru, — care a amblatu numai vr'o d'oue luni in atare sc'ola sat'esca, s'i abié scie ceti chiaru s'i d'in Psaltire, s'i care numai dec'atu ar voi s'ă devina popa, — capeta siese sute de fiorini.

I. Cine voiesce s'ă arete lumii, c'ă elu vre s'ă fia mai mare popistasiu dec'atu insusi Pap'a de la Rom'a?

R. Ioni Leben!

I. Ōre fratii Satu-mareni s'i Maramuresieni candu voru desvolt'ă o viétia mai natiunala?

R. Candu voru av'e o intelegintia activa, resolu-ta s'i nu totu — c'od'a nemesiloru.

COLTI de DINTI.

[§.] D'in adunarea generale a Asociatiunii natiunali d'in Aradu esmitiendu-se un'a comisia de 3. pentru censurarea Reportului Directiunii aceleia-si Asociatiunii, care spre acestu scopu avendu a se retrage la unu locu separatu: gazd'a casei, dnulu Georgiu Dogariu, conduce comisi'a la o chili'a, si, deschidindu usi'a, ii dise: „Poftimu, domniloru, a intrá a-ici, cá-ci a-ici aveti si unu **ciuru** pentru a cerne.“

— Dér' Dieu a si fostu de trebuintia!

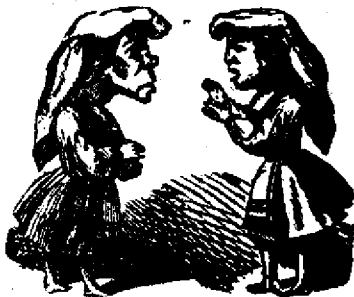
Diarietele nostre publica urmatóri'a: Multiamita publica. Societateá literaria — baserieésca — „Alessi-Sincaiana“, a teologiloru romani d'in Gherl'a, este de nou in placuta pusetiune de a esprime publice cele mai afectuóse sentimente de multiamita si recunosciantia, facie cu duoi generosi donatori, cari au binevoitu a-ne inavuti *biblioteca*, cu unele carti, ce pana acum'a nu le-amu avutu. Dlu Georgiu Pasc'a prefectu de studie si vice-rectore semin. in institutululu teologicu de Gherl'a, a binevoitu a ni gratifica: „Egyetemes magyar Encyclopedia“, „A sz. István társulat évkönyve“, „Hunyadi János“, „Magyar nemzet története“, — éra Dlu Alexandru Bene cartea intitulata „A pesti központi papnövelde magyar egyház — irodalmi iskolájának története“.

Atát'a multiamit'a publica.

Ér' noi adaugemu:

„Serac'a literatura romana! Serac'a biblioteca a soci. lit. bas. Alessi-Sincaiana!“

TRÉNC'A si FLÉNC'A.



T. Hop! hop! hop! si éra hop!

F. Ce-e soro draga, ce-e? Pentru ce atât'a voia buna?

T. O! Dómne! Da cum n'oiu fi, candu in urm'a urmelor se voru realisá visurile si aspiratiunile mele!

F. Ce? Dóra ai facutu vr'unu „haupttreffer“, séu ai prinsu éra vr'unu nou cavaleru teneru si frumosu?

T. Mai multu ce-va!

F. Ah! nu me face curiósa!

T. D'a-poi n'ai auditu, cá stapanulu nostru, conformu promisiunei sale, espresa chiaru si in programulu seu, ca deputatu dietalu d'in cerculu Chisneului, intr'o sfedinti'a a Sectiunei VI. de la diet'a Ungariei, a propusu, ca pre venitoriu si noi femeile de *Geschäft* sa avemu dreptulu de a alege deputati dietali, buna óra cumu avemu a alege bireele d'in sate.

F. Si l'au spriginitu si altii?

T. Da mai multi insi.

F. Ei si ce bine va fi; atunci sa vedi ce de cavaleri voiu sa am. . . .

T. Lasa te tu de acele! fi serioasa, cá-ci se cade acum sa politisamu. Eu vedu d'in ast'a unu castigu mare pentru tiéra si popóre, fiindu-cá, déca ni se va dá si nóa votulu electivu: atunci voru sa iésa numai deputati opositiionali acestui guvernulu, cá-ci, scii tu bine cá, *tóte femeile sunt oponente barbatiloru loru!* —

Anecdota.

— Méi morelu — Todelu!

Ai tu vr'unu purdelu?

— Am, Domnule, trei,

Toti ca nisce mei;

Si i-am si menatu

Astaqi la venatu.

— Si-apoi ce-ti venédia?

Cum te ospetédja?

— Hélu mai mitutelu;

Vine cu-unu purcelu;

Hélu mai de medilocu,

Inca-e cu norocu;

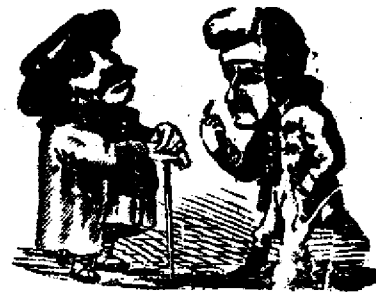
Déra hélu mai mare,

Vine totu calare!

3

a

T'AND'A si MAND'A.



T. Óre frate Mando, pentru ce s'a conchiamatu adunarea gen. a Asoci. aradane de astu anu, chiaru in casile zelosului si bravului romanu G. Dogariu?

M. Ce omu ne practiculu mai poti fi si tu, Tanda, d'apoi nu scii tu, cá biét'a Asociatiune aradana a ajunsu deja in slabe dóge, — ma potu díce cu totu dreptulu, cá e numai — dóge; deci ce érá mai consulta, decâtu a o conchiamá — la unu dogariu, da déca s'a mai pote dogi cátu de cátu.

T. Méi Mando! ce gandesci: óre pre cine voru denumi de vice-presiedinte la Tabl'a reg. d'in M. Osiorheiu in loculu fiaiartatului Mog'a?

M. Ce mai intrebare! D'a-poi de siguru vr'unu unguuru séu vr'unu secuiu sprehuiatu.

T. Ei, d'a-poi cá acea nu se póte, cá-ci dupa parol'a lui Pist'a, acelu locu compete unui romanu.

M. Asté ar fi sa fia, déca n'ar fi — parol'a lui Pist'a!

Gur'a sacului.

Dlui Ioane Ioanovicu par. in Hareu: Se póte cá a remasu d'in lips'a mea de a-casa; cu post'a de Domineca inse ti-am tramisu portretulu lui Siagun'a, ce ai binevoitu a-lu comandá.

Dlui A. L. in S. Credu, cá nu vei desperá, cá te voiu inscientia, — cá nu se potu publicá. Scrisu glume, sa-aibe pretiu, nu totu personalitati.

Dlui A. G. in P. Ar fi buna, da'e locala, de desgustu si personala. Altele, — indreptatíorie, cu umoru si pocnitíorie, de 'ntereasu si spre folosu, — voiu priimí pré bucuosu.